



Materiál na rokovanie

HSR SR 07. 11. 2022

bod 1

STANOVISKO

k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

1. Popis návrhu

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „predkladateľ“) predkladá na plénnarnej rokovaní HSR SR návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“).

Z predkladacej správy k návrhu zákona vyplýva, že účelom návrhu zákona je úprava podmienok poskytovania pomoci v hmotnej núdzi na základe doterajších skúseností a požiadaviek úradov práce, sociálnych vecí a rodiny a Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny. Predkladateľ navrhovanými úpravami jednotlivých ustanovení zákona deklaruje ambíciu doceliť adresnejšie, efektívnejšie a administratívne menej náročné poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi.

Prvá časť predloženého materiálu obsahuje úpravu zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (napr. vylúčenie osobitného príspevku zo systému pomoci v hmotnej núdzi a úpravu posudzovania príjmu). Zároveň sa návrhom zákona majú riešiť aplikačné problémy, mala by sa zvýšiť miera poskytovanej ochrany určitým osobám, uľahčiť prístup k pomoci v hmotnej núdzi v súvislosti s posudzovaním majetku a pod.

V ďalších častiach predloženého materiálu sa navrhuje umožniť zúčtovanie niektorých dávok sociálneho poistenia s pomocou v hmotnej núdzi, ustanoviť, že tehotenské sa nepovažuje za príjem na účely zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zavedenie nového aktívneho opatrenia na trhu práce a zvýšenie dotácie na zabezpečenie výkonu osobitného príjemcu.



2. Stanovisko KOZ SR

KOZ SR k predloženému návrhu zákona v rámci medzirezortného pripomienkového konania predložila nasledovné dve zásadné a jednu obyčajnú pripomienku:

K článku I bodu 24 - Zásadná pripomienka

S navrhovaným ustanovením § 13, ktorým predkladateľ navrhuje zo zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon o pomoci v hmotnej núdzi“) vypustiť celé ustanovenie upravujúce „príspevok na nezaopatrené dieťa“ zásadne nesúhlasíme.

Odôvodnenie:

Príspevok na nezaopatrené dieťa v zmysle § 13 ods. 1 platného a účinného zákona o pomoci v hmotnej núdzi je určený na podporu výchovy, vzdelávania a všestranného rozvoja dieťaťa v domácnosti, ktoré riadne plní povinnú školskú dochádzku.

Zastávame názor, že predkladateľom zamýšľané zahrnutie sumy tohto príspevku do dávky v hmotnej núdzi poskytovanej na dieťa bude mať negatívny vplyv na plnenie povinnej školskej dochádzky maloletých detí, a to u tých skupín obyvateľstva (v zásade najmä nízkopríjmových), u ktorých plnenie povinnej školskej dochádzky naviazanej na poskytovanie uvedeného príspevku má v zmysle uvedeného ustanovenia § 13 ods. 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi plniť výchovnú funkciu, ako aj podporu vzdelávania. Vzhľadom na uvedené, považujeme zachovanie príspevku na nezaopatrené dieťa za opodstatnené a s navrhovaným vypustením ustanovenia § 13 zákona o pomoci v hmotnej núdzi zásadne nesúhlasíme.

K článku I bodu 25 – Zásadná pripomienka

S navrhovaným ustanovením §14, ktorým predkladateľ navrhuje ustanovenie sumy príspevku na bývanie pre domácnosť s jedným členom na sumu 63,90 eura mesačne (teraz 55,80 eura) a na sumu 101,90 eura mesačne (teraz 89,20 eura) pre domácnosť s viacerými členmi, alebo ak sa jedná o nájom bytu viacerými nájomcami, zásadne nesúhlasíme.

Odôvodnenie:

Vzhľadom na očakávaný vysoký rast cien energií v nasledujúcom období, ktorý bude mať vplyv na rast nákladov spojených s bývaním, zásadne nesúhlasíme s predkladateľom navrhnutými sumami príspevku na bývanie. Predmetný návrh považujeme, vzhľadom na vyššie uvedené, za neadekvátny, pričom súčasne predkladateľa žiadame, aby svoj návrh na zvýšenie príspevku na bývanie, ktorý by mal nadobudnúť účinnosť od 30. decembra 2022 v sume o 8,10 eura pre domácnosť s jedným členom a v sume o 12,7 eura pre domácnosť s viacerými členmi, alebo ak sa jedná o nájom bytu viacerými nájomcami, prehodnotil a adekvátne zvýšil.



K článku I bodu 28 (respektíve bodu 27) – Obyčajná pripomienka

K § 16, ktorým predkladateľ navrhuje zo zákona o pomoci v hmotnej núdzi vypustiť celé ustanovenie upravujúce „Osobitný príspevok“.

Odôvodnenie:

Predkladateľ svoj návrh odôvodňuje následným prijatím opatrení v rámci aktívnych opatrení trhu práce (napr. v zákone o službách zamestnanosti). Prechodným ustanovením (navrhovaný § 33d) sa síce navrhuje prechodné obdobie na účely poskytovania osobitného príspevku do 30. júna 2023, avšak táto prekluzívna lehota je podľa nášho názoru krátka aj vzhľadom na očakávaný vývoj ekonomickej situácie a v tejto súvislosti aj vývoj zamestnanosti na trhu práce. Tiež poukazujeme na skutočnosť, že predkladateľ v dôvodovej správe (osobitná časť) uvádza, že „predmetný nástroj“ - t. j. osobitný príspevok - bude nahradený v rámci aktívnych opatrení trhu práce zameranými na zvyšovanie zamestnateľnosti znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie. Teda náhradné opatrenie zodpovedajúce v súčasnosti zavedenému osobitnému príspevku má predkladateľ v úmysle ešte len prijať. Keďže vzhľadom na uvedené, je vypustenie ustanovenia § 16 upravujúce inštitút osobitného príspevku v návrhu zákona predčasné, preto navrhujeme uvedené ustanovenie ponechať v platnosti v primeranej, ale dlhšej lehote ako šesť mesiacov a o jeho vypustení zo zákona o pomoci v hmotnej núdzi uvažovať najskôr po prijatí aktívnych opatrení trhu práce a podľa možnosti aj po vyhodnotení ich efektívnosti vo vzťahu k cieľovým skupinám t. j. znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.

Predkladateľ akceptoval zásadnú pripomienku KOZ SR k navrhovanému bodu 24 v článku I s tým, že upustil od návrhu vypustiť celé ustanovenie upravujúce „príspevok na nezaopatrené dieťa“.

K vznesenej zásadnej pripomienke uvedenej v článku I bodu 25 sa dňa 11. októbra 2022 uskutočnilo rozporové konanie. Rozpor k tomuto bodu návrhu zákona však nebol odstránený. Predkladateľ v rámci vyhodnotenia medzirezortného pripomienkového konania k uvedenému bodu, ktorý sa týkal navrhovanej výšky príspevku na bývanie (z pohľadu KOZ SR nedostatočnej) uviedol, že „výška príspevku na bývanie bola upravená koeficientom, ktorým sa upravujú sumy životného minima, bol teda použitý rovnaký valorizačný mechanizmus, ako pri ostatných príspevkoch t. j. aktivačný príspevok a ochranný príspevok. Nevidíme dôvod zvyšovať príspevok na bývanie na základe iného mechanizmu“.

3. Závery a odporúčania

KOZ SR za predpokladu akceptovania zásadnej pripomienky vznesenej v rámci medzirezortného pripomienkového konania, odporučí predložený návrh zákona na ďalšie legislatívne konanie.